

ศักดิ์ชัย มุศลาค. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน. คุรุศาสตร์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (การบริหารการศึกษา). อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. ดร.อรสา จรุงธรรม ผศ. ดร.ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน และ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน วิธีการดำเนินการวิจัยมี 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนที่ดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนโดยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 241 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และศึกษารณณ์ตัวอย่างโรงเรียนที่ได้รับเกียรติบัตรในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ชั้นที่ 2 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ประสานงาน รวม 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียน โดยการสังเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็น และสาระสำคัญที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน ส่วนที่ 2 ตรวจสอบรูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยวิธีสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อถกสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารโรงเรียน และระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน โดยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 241 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อยืนยันรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารโรงเรียนที่ดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนครอบคลุมภารกิจการบริหารโรงเรียน 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.39, SD = 0.30$) 2) รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน มีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ และสภาพแวดล้อม/บริบท ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วยองค์ประกอบ เทคโนโลยี/ทรัพยากร ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา และกระบวนการบริหารจัดการ ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย การเตรียมการดำเนินการ การดำเนินการ การประเมินผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงแก้ไข ส่วนที่ 4 เงื่อนไขข้อจำกัด ประกอบด้วย เงื่อนไขความสำเร็จและเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค และ 3) การประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.18, SD = 0.16$) และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($M = 4.16, SD = 0.18$) ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($M = 4.20, SD = 0.17$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.23, SD = 0.18$) และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก ($M = 4.14, SD = 0.18$)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ การบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน สามารถนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนอย่างยั่งยืน ที่มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ ส่วนนำ ตัวแบบ ขั้นตอนการนำไปใช้ และเงื่อนไขข้อจำกัด ส่งเสริมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารและการจัดการ และ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ และมุ่งเน้นให้ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนยึดหลักการแบบสร้างเสริมเติมเต็มกันและกันในการพัฒนาตามกระบวนการบริหารจัดการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข เพื่อสร้างความยั่งยืน ในการพัฒนาการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้ครบถ้วนตามคุณสมบัติ และหลักเกณฑ์มาตรฐานที่ อพ.สธ.

คำสำคัญ: การบริหารโรงเรียน, งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน, ความยั่งยืน

Sakchai Moodlard. (2023). Development of School Management Model to Promote Sustainable School Botanical Garden. Doctor of Education (Educational Administration). Advisors: Assoc. Prof. Dr.Orasa Charoontham, , Ph.D. Asst. Prof. Dr.Chanchai Wongsirasawat, Ph.D.

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the school administration conditions that promoted sustainable school botanical gardens, 2) develop a school administrative model that promoted sustainable school botanical gardens, and 3) evaluate the school administrative model that promoted sustainable school botanical gardens. The research was divided into three phases. The first phrase was to study the conditions of school administration that affected botanical garden management as revealed by 241 school administrators selected by a multi-stage sampling method. The instrument used was a questionnaire. A case study was conducted with the schools that received certificates from the school botanical garden fair (second stage). Six people including school administrators and coordinators were purposively selected. The instrument used was an in-depth interview. The second phase involved school administration model development, which was divided into two stages. The first stage involved drafting a school administrative model through document analysis and literature review, and information synthesis from the questionnaire and in-depth interview results. The second stage involved the model assessment using focus group interviews with nine experts selected by purposive sampling. The instrument used was a focus group record form. The third phase involved evaluating the school administrative model that promoted sustainable school botanical gardens revealed by 241 school administrators selected by a multi-stage sampling method. The instrument used was a questionnaire. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. The data were analyzed by using content analysis.

The results of the study were as follows. 1) The conditions of school administration that affected botanical garden management covered four aspects of school administration missions, which were, overall, rated at a high level ($M = 4.39$, $SD = 0.30$). 2) The school administration model that promoted sustainable school botanical garden consisted of four components: (1) introduction, including principles, objectives, environment/context, (2) form, including components, technology/resources, scopes of authority, management process, (3) implementation process, including preparation, implementation, evaluation, and revision, and (4) limitations, including success conditions and obstacle conditions. 3) The school administrative model that promoted sustainable school botanical gardens was evaluated and rated at a high level ($M = 4.18$, $SD = 0.16$). When each aspect was taken into consideration, utility was at a high level ($M = 4.16$, $SD = 0.18$); feasibility was at a high level ($M = 4.20$, $SD = 0.17$); appropriateness was at a high level ($M = 4.23$, $SD = 0.18$), and accuracy was at a high level ($M = 4.14$, $SD = 0.18$).

The body of knowledge gained from this research is school administration that promotes sustainable school botanical gardens. In particular, the developed model comprising four components including introduction, form, implementation process, and limitations can promote school botanical garden management in terms of 1) administration and management and 2) learning management. The model also encourages school administrators and teachers follow the principle of mutual enrichment to develop the school botanical garden that uses a four-stage management process: plan, do, check and act. In so doing, they will create sustainability in school botanical garden development according to qualifications and standard criteria set by RSPG.

Keyword: School Management, School Botanical Garden, Sustainable